

Het bestuur van de Stichting AVINED heeft, gelet op Artikel 12 van de Algemene Voorwaarden HOSOWO-instanties, ter zake de voorschriften waar een deelnemer aan moet voldoen om deel te nemen aan de Erkenningregeling HOSOWO-instanties vastgesteld de navolgende voorschriften HOSOWO-instanties:

- **Bijlage 1.1A** - Algemene voorschriften HOSOWO-instanties
- **Bijlage 1.1B** - Voorschriften Monsterneming hygiënogram
- **Bijlage 1.1C** - Voorschriften Analyse hygiënogram
- **Bijlage 1.1D** - Voorschriften Monsterneming stalonderzoek
- **Bijlage 1.1E** - Voorschriften Monsterneming drinkwateronderzoek

Deze voorschriften nemen de terminologie van de Algemene Voorwaarden HOSOWO over.

Bijlage 1.1A - Algemene voorschriften HOSOWO-instanties

NORM	MONSTERNEMING (M) / ANALYSE (A)	VOORSCHRIFT	INTERPRETATIE VOORSCHRIFT	ANTWOORDMOGELIJKHEDEN			INGANGSDATUM
				JA	NEE	NVT opties	
					WEGING BIJ OVERTREDING		
A		ALGEMEEN					
A01	M&A	De instantie laat zich 1x per 3 jaar danwel 1x per jaar (verhoogde controlefrequentie) door de CI controleren op naleving van de voorschriften van de Erkenningsregeling HOSOWO-instanties.	Deelnemer dient dit aan te tonen d.m.v. aanwezige certificaten en controlerapportages.		D	Erkenningscontrole	01-06-2019
A02	M&A	Alle HOSOWO-bedrijfsadministratie wordt 5 jaar bewaard.	Dit betreft de administratie van de HOSOWO-instantie.		B	Erkenningscontrole	01-06-2019
A03	M&A	In de administratie zijn de rapportages en beoordelingen van de voorgaande controles opgenomen.	Controles op grond van de Erkenningsregeling HOSOWO- instanties.		B	Erkenningscontrole	01-06-2019
A04	M&A	De instantie toetst jaarlijks of voldaan wordt aan de Erkenningsregeling HOSOWO- instanties door het invullen van de zelfcontrole-checklijst en het bewaren in de administratie. Tijdens een controle kan de instantie de ingevulde zelfcontrole-checklijst(en) tonen aan de Certificerende Instantie.	De instantie toetst of voldaan wordt aan de Erkenningsregeling HOSOWO- instanties door zelf een beoordeling (zelfcontrole) tegen de HOSOWO- normen uit te voeren. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de 'Zelfcontrole-checklijst' te vinden op www.avined.nl . Jaarlijks invullen van de zelfcontrolechecklijst betekent elke 365 dagen.		C	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
A05	M&A	Indien van toepassing zijn de	Onder tekortkomingen wordt verstaan		B	Geen	01-06-2019

Bijlage 1. Voorschriften HOSOWO-instanties

NORM	MONSTERNEMING (M) / ANALYSE (A)	VOORSCHRIFT	INTERPRETATIE VOORSCHRIFT	ANTWOORDMOGELIJKHEDEN			INGANGSDATUM
				JA	NEE	NVT opties	
					WEGING BIJ OVERTREDING		
		tekortkomingen uit de zelfcontrole aantoonbaar opgepakt/opgelost of is aangegeven hoe de tekortkoming op korte termijn opgelost gaat worden. Dit wordt bijgevoegd aan de zelfcontrole-checklijst, die bij de controle aan CI wordt getoond.	de voorschriften waarop met 'nee' geantwoord is bij het invullen van de 'Zelfcontrole-checklijst'.			afwijkingen bij zelfcontrole geconstateerd	
A06	M&A	Er is één medewerker op directieniveau verantwoordelijk voor de uitvoering van de HOSOWO-activiteiten. Bij afwezigheid van de verantwoordelijke medewerker, wordt een vervanger aangewezen. Dit dient schriftelijk te worden vastgelegd.	Medewerker mag ook gedelegeerd zijn door directie. In de administratie wordt vastgelegd wie op directieniveau verantwoordelijk is voor de uitvoering van de HOSOWO-activiteiten. Indien een vervanger tijdelijk is aangewezen, dient ook de periode van vervanging te worden vastgelegd.		B	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
A07	M&A	De instantie organiseert jaarlijks een interne 'opfrisdag' voor alle medewerkers die betrokken zijn bij HOSOWO-activiteiten.	Vastleggen aan de hand van verslaglegging (notulen) en aanwezigheid via een presentielijst. De 'opfrisdag' bestaat minimaal uit de volgende onderdelen: a) Laatste ontwikkelingen en wijzigingen Erkeningsregeling HOSOWO-instanties (incl. e-learning 'Bemonsteren pluimveestallen voor		C	Erkenningscontrole, geen personeel	Gewijzigd per: 01-02-2021

Bijlage 1. Voorschriften HOSOWO-instanties

NORM	MONSTERNEMING (M) / ANALYSE (A)	VOORSCHRIFT	INTERPRETATIE VOORSCHRIFT	ANTWOORDMOGELIJKHEDEN			INGANGSDATUM
				JA	NEE	NVT opties	
					WEGING BIJ OVERTREDING		
			deelnemers erkend voor monsterneming (hygiënogram, stalonderzoek en/of drinkwateronderzoek); b) Evt. knelpunten in de uitvoering; c) Oefenen van technieken/vaardigheden.				
A08	M&A	Het kwaliteitshandboek omvat de volgende onderdelen en is op ieder moment in te zien:	Andere kwaliteitsdocumentatie dan een handboek is ook toegestaan, mits de onderdelen benoemd zijn.		-		01-06-2019
A08a	M	Procedures en voorschriften voor de monsterneming met betrekking tot het uitvoeren van een HOSOWO-activiteit.	Uitgesplitst per HOSOWO-activiteit. Beschrijving van de werkzaamheden volgens Bijlage 1.1B, 1.1D en / of 1.1E van de Erkenningsregeling HOSOWO- instanties.		B	Geen Monsterneming (M)	01-06-2019
A08b	A	Procedures en voorschriften voor de analyse werkzaamheden met betrekking tot het uitvoeren van een HOSOWO-activiteit.	Beschrijving van de werkzaamheden volgens Bijlage 1.1C van de Erkenningsregeling HOSOWO- instanties.		B	Geen Analyse (A)	01-06-2019
A08c	M&A	Beschrijving van de interne kwaliteitsborging van monsterneming en/of analyse.	Uitgesplitst per HOSOWO-activiteit.		B	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
A08d	M	Beschrijving hoe monsters vóór of direct na monsterneming voorzien worden van een unieke en herleidbare identificatie	Om te voorkomen dat er op enig moment verwarring kan ontstaan omtrent de identiteit van de monsters.		C	Geen Monsterneming (M)	01-06-2019

Bijlage 1. Voorschriften HOSOWO-instanties

NORM	MONSTERNEMING (M) / ANALYSE (A)	VOORSCHRIFT	INTERPRETATIE VOORSCHRIFT	ANTWOORDMOGELIJKHEDEN			INGANGSDATUM
				JA	NEE	NVT opties	
					WEGING BIJ OVERTREDING		
		en hoe de instantie dit borgt.					
A08e	M&A	Procedures voor het beheer van het kwaliteitshandboek.	Ten minste dient te zijn vermeld op welke wijze wijzigingen worden geautoriseerd.		B	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
A09	M	<p>De HOSOWO-deelnemer maakt enkel gebruik van gekwalificeerde monsternemers. Een gekwalificeerde monsternemer mag enkel zelfstandig monsternemingen uitvoeren indien voldoende kennis en kunde is gebleken o.b.v. het inwerkprotocol van de instantie. En de medewerker heeft daarnaast:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) de cursus 'Bemonsteren pluimveestallen' succesvol afgerond middels e-learning of; b) de fysieke cursus 'Bemonsteren pluimveestallen' van PTC+ succesvol afgerond. 	<p>Pas vanaf 1-5-2021 kan dit voorschrift 'Niet conform' worden bevonden.</p> <p>Voldoende kennis en kunde is gebleken indien het inwerkprotocol voldoende is doorlopen en afgesloten. Het inwerkprotocol is onderdeel van het personeelsdossier en wordt door zowel de HOSOWO-deelnemer als de monsternemer afgetekend.</p> <p>De e-learning 'Bemonsteren pluimveestallen' wordt aangeboden door Kiwa Training. Indien de e-learning succesvol is afgerond ontvangt de medewerker een digitaal deelnamebewijs (als Pdf-bestand in de online leeromgeving van Kiwa Training). Het deelnamebewijs is persoonsgebonden.</p>		C	Geen Monsterneming (M)	01-02-2021

Bijlage 1. Voorschriften HOSOWO-instanties

NORM	MONSTERNEMING (M) / ANALYSE (A)	VOORSCHRIFT	INTERPRETATIE VOORSCHRIFT	ANTWOORDMOGELIJKHEDEN			INGANGSDATUM
				JA	NEE	NVT opties	
					WEGING BIJ OVERTREDING		
			De HOSOWO-deelnemer neemt (een kopie van) het deelnamebewijs op in het personeeldossier van de betreffende medewerker. Een certificaat van de fysieke cursus 'Bemonsteren pluimveestallen' van PTC+ wordt ook geaccepteerd mits het certificaat is afgegeven voor 1 januari 2019.				
A10	M	Elke HOSOWO-deelnemer heeft minimaal één gekwalificeerde monsternemer als bedoeld in voorschrift A09 van de Voorschriften HOSOWO-instanties in dienst, alvorens kan worden gestart met het nemen van monsters op grond van de Erkenningsregeling HOSOWO instanties.			C	Geen Monsterneming (M)	01-02-2021
A12	M&A	De instantie heeft een inwerkprotocol voor <u>nieuwe</u> medewerkers.	Het inwerkprotocol bevat minimaal: a) Beschrijving van hoe de theorie behandeld moet worden; b) Beschrijving van het aantal bijwoningen (minimaal 3) dat		B	Geen personeel	01-06-2019

Bijlage 1. Voorschriften HOSOWO-instanties

NORM	MONSTERNEMING (M) / ANALYSE (A)	VOORSCHRIFT	INTERPRETATIE VOORSCHRIFT	ANTWOORDMOGELIJKHEDEN			INGANGSDATUM
				JA	NEE	NVT opties	
					WEGING BIJ OVERTREDING		
			(op locatie) gedaan moet worden (enkel bij monsterneming); c) Beschrijving van inwerktraject in laboratorium (enkel bij analyse).				
A13a	A	Bij de HOSOWO-activiteit analyse hygiënogram wordt gewerkt conform Bijlage 1.1C van de Erkenningsregeling HOSOWO-instanties.			C	Geen Analyse (A)	01-06-2019
A13b	M	Tijdens een controle kan de instantie tonen hoe ze de werkzaamheden met betrekking op monsternamen beschreven onder Bijlage 1.1B, 1.1D en/of 1.1E (droog) uitvoeren.	Tijdens de controle kunnen de vaardigheden (droog) worden getoond aan de controleur.		B	Geen monsterneming (M)	01-06-2019
A14	M&A	Door het uitvoeren van eventuele nevenwerkzaamheden ontstaat geen (schijn van) belangenverstrengeling.	Toetsing vindt plaats op het niveau van het individu (dus niet op bedrijfsniveau). Momenteel wordt als mogelijke belangenverstrengeling gezien: de situatie waarin een persoon een stal reinigt en / of ontsmet en vervolgens in / met betrekking tot dezelfde stal monsternemingen of analyses ten behoeve van een hygiënogram uitvoert. En/of de werkzaamheden die in relationele sfeer		D	Geen NVT mogelijk	01-06-2019

Bijlage 1. Voorschriften HOSOWO-instanties

NORM	MONSTERNEMING (M) / ANALYSE (A)	VOORSCHRIFT	INTERPRETATIE VOORSCHRIFT	ANTWOORDMOGELIJKHEDEN			INGANGSDATUM
				JA	NEE	NVT opties	
					WEGING BIJ OVERTREDING		
			plaatsvinden. Instantie kan aannemelijk maken dat bij hun handelen geen belangenverstremming kan ontstaan door bijv. het overleggen van werkbond(en).				
A15	M&A	De HOSOWO-instantie dient te hebben geborgd dat er geheimhouding wordt betracht ten aanzien van alle informatie en aangelegenheden waarvan het vertrouwelijk karakter moet worden begrepen en dient te zorgen voor een adequate beveiliging van de data die zij verzamelt in haar hoedanigheid als HOSOWO-instantie.	Controleer in de arbeidsovereenkomst of geheimhouding is vastgelegd.		D	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
B		ADMINISTRATIE					
B01	A	De administratie omvat: Alle eventueel gemaakte berekeningen en afgeleide gegevens tijdens de analyse worden uniform gehanteerd.	De controleur neemt een steekproef om de uniformiteit te bepalen.		B	Geen Analyse (A)	01-06-2019
B02	A	De administratie omvat: Het eindrapport van het uitgevoerde onderzoek.			B	Geen Analyse (A)	01-06-2019

Bijlage 1. Voorschriften HOSOWO-instanties

NORM	MONSTERNEMING (M) / ANALYSE (A)	VOORSCHRIFT	INTERPRETATIE VOORSCHRIFT	ANTWOORDMOGELIJKHEDEN			INGANGSDATUM
				JA	NEE	NVT opties	
					WEGING BIJ OVERTREDING		
B03	M&A	De administratie omvat: Resultaten van de jaarlijkse interne kwaliteitscontroles en de resultaten van eventuele herstelacties aangaande de activiteit.	In de administratie zijn bijvoorbeeld interne kwaliteitscontroles van de broedstoof opgenomen. Hierbij is minimaal opgenomen: - dat problemen gerelateerd aan monsterneming en/of analyse direct besproken worden; - er één keer per jaar een interne 'opfrisdag' wordt georganiseerd; - hoe de het proces van temperatuur meten/registratie geborgd wordt.		C	Geen NVT mogelijk	01-06-2019

BIJLAGE 1.1B - VOORSCHRIFTEN MONSTERNEMING HYGIËNOGRAM

A. Inleiding

Met behulp van een hygiënogram wordt een beeld verkregen van de hygiënestatus van de bemonsterde stal. Bij de voorliggende bemonsteringsmethode is een aantal opmerkingen te plaatsen (bijvoorbeeld het feit dat niet alle plaatjes volledig worden bemonsterd, denk bijvoorbeeld aan het verschil in contactoppervlak tussen een stalvloer en een rooster). Desalniettemin is de algemene opvatting dat deze methode leidt tot een kwalitatief acceptabel beeld van de hygiënestatus, waarop acties kunnen worden ondernomen.

Deze bijlage beschrijft de plaatsen en de wijze waarop de monsters (afdrukken) moeten worden genomen en de wijze van verzending van de monsters naar de HOSOWO-instantie die erkend is voor het analyseren (beproeven en tellen) van de monsters, alsmede het opstellen van de uitslag. De voorwaarden die gesteld worden aan deze analyses worden in Bijlage 1.1C weergegeven. De cursieve gedeeltes in deze bijlage dienen als handvaten voor de HOSOWO-deelnemer.

Zoals gemeld, wordt in deze bijlage beschreven op welke plaatsen monsters moeten worden genomen. De voorschriften hieromtrent zijn onderverdeeld naar drie staltypen:

- Grondstal (vleeskuikenstal, kalkoenstal etc. zonder roosters);
- Volière- en scharrelstallen;
- Kooi- en koloniehuisvesting incl. patiostallen.

De monsternemingen ten behoeve van een hygiënogram worden genomen in (pas) gereinigde en ontsmette stallen. Verzeker uzelf ervan dat het veilig is om de stal te betreden (mogelijk zijn nog residuen van het desinfectiemiddel aanwezig). Houdt als richtlijn aan dat de stal voor de monsterneming minimaal 2 uur geventileerd is en dat de dag voor de monsterneming reiniging en/of ontsmetting heeft plaatsgevonden.

Voor het opmaken van een hygiënogram wordt gebruik gemaakt van Rodac-plaatjes die gevuld worden met Agar van een bepaalde samenstelling, er zijn vier samenstellingen toegestaan. Indien van de genoemde samenstellingen wordt afgeweken, dient de instantie aan te tonen dat het minimaal gelijkwaardig is met gelijke resultaten.

Samenstelling 1

(in gram per liter, tenzij anders vermeld):

Nutrient Broth no. 2	25
Agar	16
Natriumthiosulfaat	0,5
Tween 80	1 ml
Ammoniumcarbonaat	1
Lecitine	2
L-Histidine	1

Samenstelling 2

(in gram per liter, tenzij anders vermeld):

Agar	18
Tween 80	5 ml
Lecitine	0,7
Tryptone	15
Soya peptone	5
Sodium chloride	5
Histidin	1

Samenstelling 3

(in gram per liter, tenzij anders vermeld):

Agar	16
Tween 80	1 ml
Ammoniumcarbonaat	1
Lecitine	2
L-Histidine	1
Sodium chloride	5
Meat extract	10
Pepton (tryptone + meat peptone)	10
Sodium thiosulphate (5H ₂ O)	0,5

Samenstelling 4

(in gram, tenzij anders vermeld):

Agar	18
Tween 80	5 ml
Lecitine	0,7
Histidin	1
Sojameelpepton	5
Caseinepepton	15
NaCl	5

Voor het voorschrijven van de te bemonsteren plaatsen wordt gebruik gemaakt van een code (letter en/of getal). De codes zijn gebaseerd op onderstaande (denkbeeldige) indeling van de stal:

	A	B	C	D	E	F
1						
2						
3						

De stal is in de lengte verdeeld in zes banen (A t/m F) en over de breedte in drie banen (1 t/m 3), dit levert 18 secties op.

B. Werkwijze

1. Er worden Rodac-plaatjes met een doorsnede van 5,5 cm gebruikt.
2. De datum waarop de Rodac-plaatjes zijn aangemaakt staat op elke verpakking.
3. De THT-datum staat op elke verpakking.
4. De Rodac-plaatjes worden met de deksel aan de onderzijde bewaard.
5. Monsternemer draagt staleigenkleding en staleigenschoeisel. Indien niet aanwezig, of niet voldoende schoon, dan is wegwerpkleding en/of overschoenen ook toegestaan.
6. Het juiste hygiënogramformulier wordt ingevuld (voorbeeldformulier in Bijlage 1.1C).
Men mag afwijken van het voorbeeldformulier, mits alle gegevens en opmerkingen zoals gevraagd worden vermeld.
7. De bemonstering wordt uitgevoerd volgens het juiste bemonsteringsschema.
Natte plaatsen in de stal worden niet bemonsterd.
8. Het Rodac-plaatje wordt met de Agar gedurende 5 seconden op het te onderzoeken oppervlakte gedrukt. De Agar wordt hierbij niet met de handen aangeraakt.
9. Tijdens het afdrukken wordt het Rodac-plaatje niet bewogen (indien praktisch onmogelijk: zo min mogelijk beweging).
10. Het dekseltje wordt, na het maken van de afdruk, teruggeplaatst.
11. Het Rodac-plaatje wordt met de deksel aan de onderzijde in een beschermend omhulsel geplaatst.
12. Er worden geen Rodac-plaatjes gebruikt:
 - a. waarbij condensvorming is opgetreden aan de binnenzijde van de plaatjes;
 - b. wanneer de plaatjes geopend zijn geweest zonder dat afdrukken gemaakt zijn;
 - c. wanneer er groei op de Agar waar te nemen is;
 - d. wanneer de verloopdatum op de plaatjes is verstreken;
 - e. wanneer het plaatje een breuk bevat of gebroken is.
13. De bemonstering wordt volgens de volgende werkwijze uitgevoerd:
 - **Grondstal** : De stal wordt in de lange zijde in zes gelijke delen verdeeld (A t/m F) en overlangs in drie gelijke delen (1 t/m 3). Voor nadere toelichting over stalindeling, zie inleiding. De monsters mogen van een andere codering dan de hier genoemde getallen/

letters worden voorzien, mits die codering uniek en herleidbaar is. Vervolgens worden in de volgende delen monsters genomen:

- a. A t/m F: vloer (= 6 plaatjes) (nr. 1.1 t/m 1.6)
 - b. A, BC, DE en F: voersysteem (=4 plaatjes) (nr. 2.1 t/m 2.4)
Bij voorkeur aan de binnenkant (van de pan/goot).
 - c. A en F: drinksysteem (= 2 plaatjes) (nr. 3.1 en 3.2)
 - d. 1, 2, 3, A en F: wand (= 5 plaatjes) (nr. 4.1 t/m 4.5)
Van de kopse kant(en), tussen 1m en 2m hoogte.
 - e. 1 en 3: plafond (=2 plaatjes) (nr. 5.1 en 5.2)
Indien niet bereikbaar afdrukken nemen zo hoog mogelijk op de wand.
 - f. 1 en 3: kleppen/wand van de inlaat binnen (= 2 plaatjes) (nr. 6.1 en 6.2)
*De bemonstering vindt plaats op de zijwand van de ventielopening aan de stalzijde van het ventiel. Bij een klep wordt er bemonsterd op de zijkant van de klep.
Indien niet bereikbaar afdrukken nemen zo kort mogelijk bij de inlaat.*
 - g. Binnenkant van één willekeurige voerhopper (= 1 plaatje) (nr. 7.1)
Indien binnenkant voerhopper niet bereikbaar is, dan afdruk nemen van buitenkant voerhopper.
- **Volière- en scharrelstallen:** De stal wordt in de lange zijde in zes gelijke delen verdeeld (A t/m F) en overlans in drie gelijke delen (1 t/m 3). Voor nadere toelichting over stalindeling, zie inleiding. De monsters mogen van een andere codering dan de hier genoemde getallen/ letters worden voorzien, mits die codering uniek en herleidbaar is. Vervolgens worden in de volgende delen monsters genomen:
- a. A t/m F: vloer (= 6 plaatjes) (nr. 1.1 t/m 1.6)
 - b. AB, CD en EF: voersysteem (=3 plaatjes) (nr. 2.1 t/m 2.3)
Bij voorkeur aan de binnenkant (van de pan/goot).
 - c. AB en EF: drinksysteem (= 2 plaatjes) (nr. 3.1 en 3.2)
 - d. 1, 2 en 3: wand (= 3 plaatjes) (nr. 4.1 t/m 4.3)
Van één van de twee kopse kanten, tussen 1 meter en 2 meter hoogte.
 - e. 1 en 3: plafond (=2 plaatjes) (nr. 5.1 en 5.2)
Indien niet bereikbaar afdrukken nemen zo hoog mogelijk op de wand.
 - f. 1 en 3: kleppen / wand van de inlaat binnen (=2 plaatjes) (nr. 6.1 en 6.2)
*De bemonstering vindt plaats op de zijwand van de ventielopening aan de stalzijde van het ventiel. Bij een klep wordt er bemonsterd op de zijkant van de klep.
Indien niet bereikbaar afdrukken nemen zo kort mogelijk bij de inlaat.*
 - g. Binnenkant van één willekeurige voerhopper (= 1 plaatje) (nr. 7.1)
Indien binnenkant voerhopper niet bereikbaar is, dan afdruk nemen van buitenkant voerhopper.
 - h. Indien aanwezig: ABC en DEF: legnest (verschillende systeemrijen) (= 2 plaatjes) (nr. 8.1 en 8.2)
 - i. Indien aanwezig: 1 en 3: eierband (= 2 plaatjes) (nr. 9.1 en 9.2)
 - j. Indien aanwezig: ABC en DEF: horizontaal gaas (= 2 plaatjes) (nr. 10.1 en 10.2)
- **Kooi- en koloniehuisvesting:** De stal wordt in de lange zijde in zes gelijke delen verdeeld (A t/m F) en overlans in drie gelijke delen (1 t/m 3). Voor nadere toelichting over stalindeling, zie inleiding. De monsters mogen van een andere codering dan de hier

- genoemde getallen/letters worden voorzien, mits die codering uniek en herleidbaar is. Vervolgens worden in de volgende delen monsters genomen:
- a. AB, CD en EF: tussenpad (=3 plaatjes) (nr. 1.1 t/m 1.3)
 - b. AB, CD en EF: voersysteem (=3 plaatjes) (nr. 2.1 t/m 2.3)
Bij voorkeur aan de binnenkant (van de pan/goot).
 - c. AB en EF: drinksysteem (=2 plaatjes) (nr. 3.1 en 3.2)
 - d. 1 en 3: kooiwand (=2 plaatjes) (nr. 4.1 en 4.2)
 - e. A en F: wand (=2 plaatjes) (nr. 5.1 en 5.2)
Van de stalwand, tussen 1m en 2m hoogte.
 - f. 1 en 3: plafond (=2 plaatjes) (nr. 6.1 en 6.2)
Indien niet bereikbaar afdrukken nemen zo hoog mogelijk op de wand.
 - g. 1 en 3: kleppen / wand van de inlaat binnen (=2 plaatjes) (nr. 7.1 en 7.2)
*De bemonstering vindt plaats op de zijwand van de ventielopening aan de stalzijde van het ventiel. Bij een klep wordt er bemonsterd op de zijkant van de klep.
Indien niet bereikbaar afdrukken nemen zo kort mogelijk bij de inlaat.*
 - h. Binnenkant van één willekeurige voerhopper (=1 plaatje) (nr. 8.1)
Indien binnenkant voerhopper niet bereikbaar is, dan afdruk nemen van buitenkant voerhopper.
 - i. ABC en DEF: kooibodem (=2 plaatjes) (nr. 9.1 en 9.2)
 - j. Indien aanwezig: ABC en DEF: legnest (verschillende systeemrijen) (=2 plaatjes) (nr. 10.1 en 10.2)
 - k. Indien aanwezig: 1 en 3: eierband (=2 plaatjes) (nr. 11.1 en 11.2)
14. Naast de monsters volgens het 'bemonsteringschema' worden de volgende twee monsters genomen:
- a. Eén Rodac-plaatje wordt niet bemonsterd.
Negatief monster: ter controle van de gebruikte platen.
 - b. Eén Rodac-plaatje wordt binnen de 'poort van het bedrijf', maar buiten de stal bemonsterd.
Positief monster: ter controle van de gebruikte platen.
15. De omgang met bemonsterde Rodac-plaatjes is erop gericht om eventuele (kruis)besmetting te voorkomen.
16. Vervoer van de bemonsterde Rodac-plaatjes vindt plaats bij een temperatuur tussen de 0°C en 25°C waarbij blootsletting aan zonlicht en overmatige hitte wordt voorkomen.
Instantie kan dit aantoonbaar maken door plaatsing min-max thermometer en logboek. In het logboek wordt de maximum temperatuur genoteerd.
17. Rodac-plaatjes worden binnen 24 uur na de monsterneming verzonden.
Mag niet worden uitbesteed aan de pluimveehouder/opdrachtgever of dergelijke.
18. De Rodac-plaatjes worden verzonden, onder vermelding van de informatie die in Bijlage 1.1C wordt benoemd, naar een HOSOWO-instantie met een erkenning voor analyse van hygiënogrammen.
Kan dezelfde instantie zijn als de instantie die het monster heeft genomen. Instantie kan dit aantoonbaar maken d.m.v. een verzendingsbewijs, factuur of iets dergelijks.

BIJLAGE 1.1C - VOORSCHRIFTEN ANALYSE HYGIËNOGRAM

A. Inleiding

Met behulp van een hygiënogram wordt een beeld gekregen van de hygiënestatus van de bemonsterde stal. In Bijlage 1.1B is beschreven hoe de daarvoor erkende HOSOWO-instantie de monsters dient te nemen. In deze bijlage wordt ingegaan op de werkwijze met betrekking tot de analyse (bebroeden en tellen) en het formuleren van de resultaten. De resultaten dienen op het betreffende hygiënogramformulier (of een vergelijkbaar document) te worden vermeld. De betreffende formulieren zijn aan het einde van deze bijlage opgenomen.

B. Werkwijze

NORM	VOORSCHRIFT	INTERPRETATIE VOORSCHRIFT	ANTWOORDMOGELIJKHEDEN			INGANGSDATUM
			JA	NEE	NVT opties	
				WEGING BIJ OVERTREDING		
C01	Opslag van bemonsterde Rodac-plaatjes vindt plaats tussen 0°C en 20°C.	Instantie kan dit aantoonbaar maken (bijv. door plaatsing thermometer en logboek).		B	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
C02	De bebroeding wordt bij voorkeur de dag van ontvangst, doch binnen 24 uur na ontvangst gestart.	Het is niet toegestaan om bemonsterde plaatjes meer dan één dag (na ontvangst) onbebroed te bewaren. Neem een steekproef van 5 monsters.		B	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
C03	De Rodac-plaatjes worden gedurende 18-24 uur bij 37°C bebroed. De temperatuur van de broedstoof wordt gemeten bij het inzetten van de monsters <u>en</u> het uitnemen van de monsters met een geijkte thermometer, display of logger.	Mag 1 graad plus of min afwijken. Instantie kan dit aannemelijk maken, bijv. d.m.v. een logboek. Indien tijdens de controle Rodac-plaatjes worden bebroed, doet de controleur een temperatuurmeting.		C	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
C04	De thermometer(s) worden ieder jaar geijkt.	Er is minimaal één geijkte thermometer aanwezig, voorzien van een ijkrapport. De andere thermometers, displays of loggers worden jaarlijks door de HOSOWO instantie door middel van deze geijkte thermometer gecontroleerd op juistheid.		B	Geen NVT mogelijk	01-06-2019

Bijlage 1. Voorschriften HOSOWO-instanties

NORM	VOORSCHRIFT	INTERPRETATIE VOORSCHRIFT	ANTWOORDMOGELIJKHEDEN			INGANGSDATUM
			JA	NEE	NVT opties	
				WEGING BIJ OVERTREDING		
C05	De Rodac-plaatjes worden direct na de bebroeding afgelezen of worden na bebroeding gedurende max. 48 uur gekoeld (2°C-8°C) bewaard en vervolgens afgelezen.	Steekproef van 5 monsters uit de administratie.		C	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
C06	Het aantal kolonie vormende eenheden (kve) wordt geteld.			B	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
C07	Indien de plaat wordt overgroeid door één enkele spreider wordt dit als 1 kve beschouwd.	Een spreidende bacterie spreidt zich met zijn groei over de plaat heen, zodat de onderliggende bacteriën niet meer te beoordelen zijn.		B	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
C08	Indien een Rodac-plaat door bijv. schimmelvorming of meerdere spreiders niet kan worden afgelezen wordt deze plaat als ongeschikt geïncubéerd.	Deze plaat dient niet te worden meegeteld bij het bepalen van de einduitslag. Indien er opvallend veel schimmel/gist wordt waargenomen op diverse plaatjes, wordt hierover een opmerking op het eindrapport geplaatst.		B	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
C09	Indien drie of meer Rodac-platen als ongeschikt zijn geïncubéerd wordt het hele onderzoek als ongeschikt beschouwd.	De inzender wordt hier schriftelijk van op de hoogte gebracht. De HOSOWO-deelnemer stelt een onderzoek in naar de reden hiervan.		B	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
C10	Voor het invullen van het hygiënogramformulier wordt het volgende schema gevolgd:			C	Geen NVT mogelijk	01-06-2019

Bijlage 1. Voorschriften HOSOWO-instanties

NORM	VOORSCHRIFT		INTERPRETATIE VOORSCHRIFT	ANTWOORDMOGELIJKHEDEN			INGANGSDATUM
				JA	NEE	NVT opties	
					WEGING BIJ OVERTREDING		
	# kve (per plaat):	Score:					
	0	0					
	1 t/m 40	1					
	41 t/m 120	2					
	> 120	3					
C11	Het juiste hygiënogramformulier wordt volledig ingevuld (voorbeeldformulier verderop in deze bijlage weergegeven).		Men mag afwijken van het voorbeeldformulier, mits alle gegevens en opmerkingen worden vermeld. De gegevens van onderdeel A op het voorbeeldformulier worden verkregen via de HOSOWO-instantie die de monsterneming uitvoert.		B	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
C12	Het eindresultaat wordt berekend door de betreffende scores op te tellen en te delen door het aantal meegenomen scores/plaatjes.		Dit vormt de gemiddelde score van de betreffende Rodac-plaatjes.		C	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
C13	Het eindresultaat wordt afgerond op één cijfer achter de komma.				B	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
C14	Het resultaat van het negatieve monster (niet bemonsterde plaatje) wordt op het uitslagformulier vermeld.		Dit resultaat wordt niet meegenomen in de einduitslag.		B	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
C15	Indien het negatieve monster groei vertoont, wordt het hele hygiënogram als ongeschikt beschouwd.		Negatief monster: niet bemonsterd plaatje. Inzender wordt hiervan schriftelijk op de hoogte gebracht.		B	Geen NVT mogelijk	01-06-2019

Bijlage 1. Voorschriften HOSOWO-instanties

NORM	VOORSCHRIFT	INTERPRETATIE VOORSCHRIFT	ANTWOORDMOGELIJKHEDEN			INGANGSDATUM
			JA	NEE	NVT opties	
				WEGING BIJ OVERTREDING		
C16	Het resultaat van het positieve monster (binnen de poorten van het bedrijf, maar niet in de stal) wordt op het uitslagformulier vermeld.	Dit resultaat wordt niet meegenomen in de einduitslag.		B	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
C17	Indien het positieve monster geen duidelijke groei vertoont, wordt het hele hygiënogram als ongeschikt beschouwd.	Positief monster: plaatje bemonsterd buiten stal. Inzender wordt hiervan schriftelijk op de hoogte gebracht		B	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
C18	De pluimveehouder wordt spoedig op de hoogte gesteld van de uitslag. Dit gebeurt door middel van volledig ingevuld hygiënogramformulier of een ander vergelijkbaar formulier.	Spoedig = binnen 7 werkdagen na monstername. Instantie kan dit aantoonbaar maken door middel van kopie hygiënogramformulier. Controleer hiertoe de uitslagen van 5 pluimveebedrijven.		B	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
C19	Het hygiënogramformulier dient te zijn voorzien van adresstempel van de HOSOWO-deelnemer of geprint op briefpapier met adresgegevens.	Controleer hiertoe 5 hygiënogramformulieren.		C	Geen NVT mogelijk	01-06-2019
C20	Het hygiënogramformulier dient te zijn voorzien van naam en handtekening medewerker die op directieniveau verantwoordelijk is voor de uitvoering van de HOSOWO activiteiten.	Indien uitslagen digitaal worden verzonden kan volstaan worden met een digitale handtekening of het digitaal invoegen van een handtekening. Medewerker mag ook gedelegeerd zijn door directie. Controleer hiertoe 5 hygiënogramformulieren.		C	Geen NVT mogelijk	01-06-2019

HYGIËNOGRAMFORMULIER GRONDSTAL

A (gegevens te verkrijgen via/gegevens in te vullen door HOSOWO-instantie belast met monsterneming hygiënoqram)

Naam pluimveehouder	Naam <u>monsternemer</u>
Bedrijfsadres pluimveehouder	<u>Bedrijfsnaam</u> <u>monsternemer</u>
Postcode / plaats pluimveehouder	Datum en begintijdstip bemonstering
KIP-nummer		
Stalnummer		

B (in te vullen door HOSOWO-instantie belast met analyse hygiënoqram)

	Bemonsteringsplaatsen	1	2	3	4	5	6
1	Vloer						
2	Voersysteem					nvt	nvt
3	Drinksysteem			nvt	nvt	nvt	nvt
4	Wand						nvt
5	Plafond			nvt	nvt	nvt	nvt
6	Inlaat binnen			nvt	nvt	nvt	nvt
7	Voerhopper		nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
EINDUITSLAG:							

De einduitslag wordt bepaald door de som van de afzonderlijke monsters te delen door het aantal genomen monsters (het positieve en negatieve monster worden niet in de einduitslag meegenomen).

Controle Bemonsteringen	Uitslag
Positief monster	
Negatief monster	

Handtekening verantwoordelijke medewerker
HOSOWO-instantie (met erkenning voor Analyse Hygiënogram): _____

Naam: _____

HYGIËNOGRAMFORMULIER VOLIÈRE- EN SCHARRELSTALLEN

A (gegevens te verkrijgen via/gegevens in te vullen door HOSOWO-instantie belast met monsterneming hygiënoqram)

Naam pluimveehouder	Naam <u>monsternemer</u>
Bedrijfsadres pluimveehouder	<u>Bedrijfsnaam</u> <u>monsternemer</u>
Postcode / plaats pluimveehouder	Datum en begintijdstip bemonstering
KIP-nummer		
Stalnummer		

B (in te vullen door HOSOWO-instantie belast met analyse hygiënoqram)

	Bemonsteringsplaatsen	1	2	3	4	5	6
1	Vloer						
2	Voersysteem				nvt	nvt	nvt
3	Drinksysteem			nvt	nvt	nvt	nvt
4	Wand				nvt	nvt	nvt
5	Plafond			nvt	nvt	nvt	nvt
6	Inlaat binnen			nvt	nvt	nvt	nvt
7	Voerhopper		nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
8	Legnest (indien aanw.)			nvt	nvt	nvt	nvt
9	Eierband (indien aanw.)			nvt	nvt	nvt	nvt
10	Horizontaal gaas (indien aanw.)			nvt	nvt	nvt	nvt
EINDUITSLAG:							

De einduitslag wordt bepaald door de som van de afzonderlijke monsters te delen door het aantal genomen monsters (het positieve en negatieve monster worden niet in de einduitslag meegenomen).

Controle Bemonsteringen	Uitslag
Positief monster	
Negatief monster	

Handtekening verantwoordelijke medewerker
HOSOWO-instantie
(met erkenning voor Analyse Hygiënogram):

Naam:

HYGIËNOGRAMFORMULIER KOOI- EN KOLONIEHUISVESTING

A (gegevens te verkrijgen via/gegevens in te vullen door HOSOWO-instantie belast met monsterneming hygiënoqram)

Naam	Naam
pluimveehouder	<u>monsternemer</u>
Bedrijfsadres	
pluimveehouder	<u>Bedrijfsnaam</u>
	<u>monsternemer</u>
Postcode / plaats	Datum en begintijdstip
pluimveehouder	bemonstering
KIP-nummer	
Stalnummer	

B (in te vullen door HOSOWO-instantie belast met analyse hygiënoqram)

	Bemonsteringsplaatsen	1	2	3	4	5	6
1	Tussenpad				nvt	nvt	nvt
2	Voersysteem				nvt	nvt	nvt
3	Drinksysteem			nvt	nvt	nvt	nvt
4	Kooiwand			nvt	nvt	nvt	nvt
5	Wand			nvt	nvt	nvt	nvt
6	Plafond			nvt	nvt	nvt	nvt
7	Inlaat binnen			nvt	nvt	nvt	nvt
8	Voerhopper		nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
9	Kooibodem			nvt	nvt	nvt	nvt
10	Legnest (indien aanw.)			nvt	nvt	nvt	nvt
11	Eierband (indien aanw.)			nvt	nvt	nvt	nvt
EINDUITSLAG:							

De einduitslag wordt bepaald door de som van de afzonderlijke monsters te delen door het aantal genomen monsters (het positieve en negatieve monster worden niet in de einduitslag meegenomen).

Controle Bemonsteringen	Uitslag
Positief monster	
Negatief monster	

Handtekening verantwoordelijke medewerker
HOSOWO-instantie
(met erkenning voor Analyse Hygiënogram):

Naam:

BIJLAGE 1.1D - VOORSCHRIFTEN MONSTERNEMING STALONDERZOEK

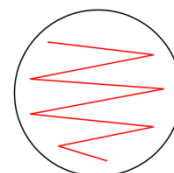
A. Inleiding

De in deze bijlage genoemde monsters worden genomen nadat een besmetting met Salmonella is vastgesteld bij een koppel. De monsters worden genomen na het reinigen en ontsmetten van de stal. Het doel is om eventueel nog aanwezige Salmonella aan te tonen. In deze bijlage wordt beschreven op welke wijze de monsters moeten worden genomen en op welke wijze verzending naar een door de nationale overheid erkend laboratorium moet plaatsvinden. De cursieve gedeeltes in deze bijlage dienen als handvaten voor de HOSOWO-deelnemer.

De monsters na een Salmonella besmetting, zoals beschreven in deze bijlage, worden genomen in (pas) gereinigde en ontsmette stallen. Verzekert uzelf ervan dat het veilig is om de stal te betreden (mogelijk zijn nog residuen van het desinfectiemiddel aanwezig). Houdt als richtlijn aan dat de stal voor de monsterneming minimaal 2 uur geventileerd is en dat de dag voor de monsterneming reiniging en/of ontsmetting heeft plaatsgevonden.

B. Werkwijze

1. De monsternemer trekt handschoenen aan of wast zijn handen voordat de monsters genomen worden.
2. De verpakking van de swabs wordt geopend en gesloten in de stal.
3. De swabs (wattenstaafjes) worden bevochtigd in fysiologische zoutoplossing of in gebufferd peptonwater.
Ook de swabs zelf worden geanalyseerd (niet enkel het opgenomen vuil). Draag dus zorg voor schone/steriele swabs.
4. In totaal worden min. 50 swabs genomen.
5. Deze swabs worden genomen op kritieke (en zichtbaar vuile) plaatsen.
Kritieke plaatsen zijn bijvoorbeeld kieren, scheuren, (aansluit)naden, plaatsen die moeilijk te reinigen/desinfecteren zijn, (binnenzijde) voer- en waterlijnen en ventilatiepunten. Om deze plaatsen te identificeren wordt aangeraden eerst een ronde door de stal te maken.
6. De monsterneming wordt op de volgende wijze uitgevoerd:
 - a. De swab wordt, daar waar mogelijk, over het te bemonsteren oppervlak ter grootte van een Rodac-plaatje (5,5 cm) gestreken.
Gebruik een zigzaggende-beweging, waarbij de banen op elkaar aansluiten.
 - b. De swabs worden verzameld in twee verzameleenheden (2 x 25 swabs).
De swabs worden bijvoorbeeld verzameld in een plastic pot.
 - c. In afwijking van punt 6b, mag bij een uitgebreid traceringsonderzoek naar Salmonella, ook op een andere wijze gepoold worden. Er mogen echter niet meer dan 25 swabs worden verzameld per verzameleenheid.
 - d. De verzameleenheden worden direct na het vullen afgesloten.

7. De monsters worden bij voorkeur binnen 24 uur naar het laboratorium verzonden. Als zij niet binnen 24 uur worden verzonden, worden zij koel bewaard. De monsters mogen bij omgevingstemperatuur worden vervoerd, op voorwaarde dat overmatige hitte (boven 25 °C) en blootstelling aan zonlicht worden vermeden.

Instantie kan dit aantoonbaar maken door plaatsing min-max thermometer en opvragen logboek van koeriersdienst. In het logboek wordt de minimum en maximum temperatuur genoteerd.

In het laboratorium worden de monsters koel bewaard tot op het ogenblik van het onderzoek, dat binnen 48 uur na ontvangst van de monsters en binnen vier dagen na de bemonstering wordt uitgevoerd.

8. De HOSOWO-instantie draagt zorg voor het verzenden/vervoer van de monsters.
Dit mag niet aan de opdrachtgever/pluimveehouder of dergelijke worden overgelaten.

9. De monsters worden verzonden naar een door het betreffende land erkend laboratorium.

10. Bij de verzending worden de volgende gegevens (duidelijk) vermeld:

- a. NAW-gegevens;
- b. KIP-nummer en activiteit (soort dieren) van pluimveehouder;
- c. Type monster (= swab);
- d. Stalnummer (per monster);
- e. Datum monsternamen en begintijdstip bemonstering (uur);
- f. Type onderzoek (= regulier onderzoek Salmonella);
- g. Monsternemer (= HOSOWO-instantie)
- h. Naam en handtekening inzender;
- i. Dagtekening.

11. De monsters zijn verpakt volgens de algemene geldende en geaccepteerde verpakkingsinstructies.

Zodanig dat geen lekkage en kruisbesmetting kan optreden.

BIJLAGE 1.1E - VOORSCHRIFTEN MONSTERNEMING DRINKWATERONDERZOEK

A. Inleiding

Met behulp van een drinkwateronderzoek wordt de kwaliteit van het drinkwater voor pluimvee gewaarborgd. In deze bijlage wordt ingegaan op welke plaatsen de monsters moeten worden genomen. De monsters worden genomen op het moment dat er dieren in de stal aanwezig zijn. De monsterneming van een drinkwateronderzoek wordt uitgevoerd door een HOSOWO-instantie of door de dierenarts waarmee de pluimveehouder een overeenkomst heeft.

Voor de chemische en bacteriologische parameters worden de normen zoals opgenomen in de kwaliteitsregelingen IKB Kip en/of IKB Ei gehanteerd.

B. Werkwijze

1. Het monster voor bacteriologisch en chemisch onderzoek worden genomen aan het einde van het leidingstelsel bij het laatste drinkpunt/aftappunt.
2. De monsternemer wast en ontsmet de handen voordat het monster genomen wordt of trekt handschoenen aan voordat het monster genomen wordt.
3. De monsternemer gebruikt uitsluitend steriele potten.
4. De binnenkant van de deksel en de binnenkant van de pot worden niet aangeraakt met de handen en komen niet in aanraking met het drinkpunt/nippel.
5. De monsternemer neemt de buitenkant van het drinkpunt/aftappunt af met een (tepel)doekje, zodanig dat er geen voer, mest en/of veren meer op het drinkpunt aanwezig zijn. Aansluitend laat de monsternemer 1L water weglopen. De monsternemer sluit de kraan/drinkpunt niet en tapt doorlopend het monster.
6. Het deksel wordt, na het vullen van de pot, stevig op de pot gedraaid, zodat er geen lekkage/verontreiniging optreedt.
7. Elk monster bevat minimaal 150 mL water.
8. Elk monster moet voorzien van een etiket met minimaal de naam van de pluimveehouder en het KIP-nummer.
9. Elk monster moet voorzien zijn van een inzendformulier met minimaal de volgende gegevens: NAW-gegevens pluimveehouder, naam en organisatie monsternemer, datum monsterneming en tijdstip van monsterneming (uur), KIP-nummer en stalnummer.
10. De monsternemer is verantwoordelijk voor verzending aan de betreffende instelling die de analyse uitvoert.
11. Verzending/bewaring van de monsters geschiedt zo spoedig mogelijk en gekoeld (max. 7 graden) en niet blootgesteld aan licht.